

swego rodzaju forma apostołstwa za pomocą słowa pisanego, jako świadectwo wiary mistyczek zachęcające każdego czytelnika do otwarcia się na działanie łaski Bożej. Analiza „dzienników duchowych” mistyczek i ich treść przekazana przez ks. S. Urbańskiego pokazują, że o Bogu nie tylko można się dowiadywać, mieć o Nim mniejszą lub większą wiedzę, ale co istotne dla każdego człowieka, że przy autentycznym ludzkim zaangażowaniu w życie duchowe można nieustannie obcować z Jego wewnętrzną prawdą, Bogiem można żyć.

ks. Piotr Głowacki

Ignacy Dec, *Siejba słowa*, t. 47: *Nowe życie w Chrystusie*, cz. 3; t. 48: *Nowe życie w Chrystusie*, cz. 4, Świdnica : Świdnicka Kuria Biskupia 2018, 396 s.; 396 s.

W ostatnim czasie ukazały się dwa kolejne tomy (47 i 48), nieprzerwanie wychodzącej od 1996 r. serii homiletycznej *Siejba słowa* autorstwa ks. prof. dr hab. Ignacego Deca, pierwszego biskupa ordynariusza diecezji świdnickiej, wcześniej przez wiele lat rektora Metropolitalnego Wyższego Seminarium Duchownego oraz Papieskiego Wydziału Teologicznego we Wrocławiu.

Każdy wychodzący tom (dawniej przeciętnie co pół roku, obecnie cztery w ciągu roku) ma swoją, uzasadnioną dedykację. Tom 47 jest ofiarowany „Jego Eminencji Najdostojniejszemu Księdzu Henrykowi Kardynałowi Gulbinowiczowi – w 95. rocznicę urodzin”. Z kolei tom 48 jest dedykowany „Umiłowanej Matce Ojczyźnie, Najjaśniejszej Rzeczypospolitej – w setną rocznicę odzyskania przez Polskę niepodległości”. W *Słowie wstępnym* autor napisał: „Odzyskana w 1918 roku niepodległość była dla nas darem niebios i aktem sprawiedliwości dziejowej. Przez cały wiek XIX i początek XX zaborcy nas rusyfikowali i germanizowali, chcieli zniszczyć w duszach Polaków pragnienie niepodległości i poczucie odrębności narodowej. Naród jednak nie dał się zniewolić. Oparcie znajdował w wierze, w Kościele, w życiu religijnym i patriotycznym polskiej rodziny. Gorąca miłość do Ojczyzny przejawiała się na różnych polach. [...]. Naród odzyskał niepodległość. Na mapie Europy znowu pojawiła się nazwa Polski. Podczas świętowania setnej rocznicy odzyskania niepodległości wspominamy wielkich Polaków tamtego czasu, którzy stanęli u progu narodzin Drugiej Rzeczypospolitej” (s. 9–10).

Homilie i rozważania obydwu tomów zostały wygłoszone przez bp. I. Deca w drugiej połowie 2016 r. i ze względu na ich dużą liczbę (174) zostały zamieszczone w dwóch tomach. Czterdziesty siódmy dokumentuje nauczanie pasterskie autora w trzecim kwartale 2016 r. Następny zaś tom zawiera homilie wygłoszone w ostatnim kwartale tegoż roku. Prezentowane tomy *Siejby słowa* mają prosty, chronologiczny układ. Podzielone na kolejne miesiące, zachowują charakter dokumentacyjny. Nie są to pisane projekty homilii, ale teksty faktycznie wygłoszone w formie zachowanej lub też do niej zbliżonej. Zostały one „teologicznie i stylistycznie wygładzone” (t. 47, s. 9). W korzystaniu z nich pewnie bardziej

pomocny byłby klucz problemowy, jednak ze względu na charakter dokumentacyjny wydawanej serii, teksty homilii i rozważań zostały opublikowane według daty ich wygłoszenia (ze szczegółowym podaniem miejsca i okoliczności).

Zawartość jednego i drugiego tomu stanowią teksty przemówień związanych zasadniczo z biskupią posługą autora na terenie diecezji świdnickiej (ale występują także rozważania wygłaszane z różnych okazji w innych miejscach, np. w Częstochowie z okazji rozpoczęcia XXV Pielgrzymki Rodziny Radia Maryja, czy podczas XIII Pieszej Pielgrzymki Diecezji Świdnickiej na Jasną Górę, są też wielokrotne homilie w Leżajsku czy głoszone w diecezji krakowskiej podczas Światowych Dni Młodzieży, także we Wrocławiu, Warszawie i w Dreźnie).

Szczególnie wzruszające są słowa rozważania biskupa Deca wygłoszone w katedrze w Świdnicy (18 IX 2016) na mszy za poległych na Kresach Południowo-Wschodnich i sybiraków. „Pierwszego września tego roku minęła 77. rocznica napadu Sowieców na naszą Ojczyznę. Broniący się przez ponad dwa tygodnie naród przed zachodnim najeźdźcą, otrzymał cios w plecy ze strony wschodniego agresora. W ten sposób został dokonany czwarty rozbiór Polski i Ojczyzna nasza weszła w ciemną dolinę okupacji niemieckiej i sowieckiej. Zaczęła się nowa dotąd niespotykana w historii gehenna naszego narodu. Już za kilka miesięcy po rozpęтaniu wojny w strefie sowieckiej, 10 lutego 1940 r. zaczęły się wywózki na Sybir. [...] W czasie wywózek wielu rodaków umarło już w drodze, a potem tam, gdzie ich wypędzono z wagonów, czy też sań, którymi dojeżdżali na miejsce zesłania. W tym samym roku, wczesną wiosną zginęli jeńcy wojenni rozstrzelani w lasach katyńskich i innych miejscach” (t. 47, s. 317).

Posługa homiletyczna autora jako pasterza diecezji świdnickiej jest wyznaczana przez święta związane z rokiem liturgicznym, odbywane wizytacje kanoniczne parafii, udzielanie sakramentu bierzmowania młodzieży, jubileusze kapłańskie i zakonne, spotkania z alumnami seminarium duchownego, księżmi dziekanami, różnego typu rocznice, pielgrzymki katechetów i nauczycieli, pracowników służby zdrowia, klubów inteligencji katolickiej, udział w pogrzebach zmarłych (księży i osób świeckich), odpusty parafialne, różnego typu poświęcenia.

Uderza bogactwo i różnorodność treściowa głoszonych homilii i rozważań. Ich tematyka obejmuje problematykę: dogmatyczną, sakramentalną, etyczno-moralną, narodowo-patriotyczną, wychowawczo-pedagogiczną, biograficzno-roznicową. Szczególnie jednak należy podkreślić w rozważaniach autora prezentowanych dwóch powyższych tomów obecność refleksji związanych z realizacją hasła programu duszpasterskiego na rok 2016 – „Nowe życie w Chrystusie”. Biskup I. Dec w swoim pasterskim nauczaniu podjął bardzo udaną próbę zwrócenia uwagi na cele, jakie nakreślili autorzy tego programu. Przede wszystkim zwraca uwagę na odkrywanie Boga objawiającego się w słowie Bożym, zachętę do dojrzałego przyjęcia słowa Bożego, odnawianie i pogłębianie osobistej więzi z Chrystusem, kształtowanie wspólnotowego wymiaru życia duchowego czy tak bardzo dziś ważną duszpasterską troskę o rodzinę i jej dobro.

Ciekawa jest również konstrukcja wygłoszonych i zebranych tutaj kazań. Podobnie jak w poprzednich tomach, mają one bardzo prostą strukturę. Najczęściej zamykają się w charakterystycznym dla ich autora tryptyku. Pierwsza jego część nawiązuje zazwyczaj do doświadczenia życiowego, które odkrywa nam pewne sytuacje, ujawnia problemy i stawia pytania. W drugiej części szukamy w słowie Bożym, które przytacza nam liturgia, odpowiedzi na problemy naszego życia, odkrywamy zamysł Boga wobec nas w konkretnej, aktualnej sytuacji. Trzecia część zawiera zwykle praktyczne wskazania dotyczące naszego postępowania w świetle usłyszanego słowa Bożego.

Przeglądając anonsowane tutaj dwa tomy homilii i rozważań bp. I. Deca, trzeba także podkreślić, że zamieszczone w nich teksty są ciągle nowymi, oryginalnymi, solidnie przygotowanymi opracowaniami. Nie ma w nich zasadniczo powtórzeń pewnych myśli, nawet przy rozważaniach na ten sam temat, jak np. przy przemówieniach z racji wizytacji, bierzmowania czy jubileuszu. Przy tak licznych posługach biskupich autora przecież mogłoby się to zdarzyć, tym bardziej, że dana treść jest zawsze prezentowana w różnym kontekście, w różnych miejscach i do różnych słuchaczy. Trzeba również zauważyć, że bp I. Dec w swej posłudze homiletycznej nie tylko nie unika trudnych, życiowych problemów, ale jest szczególnie uwrażliwiony na aktualne wyzwania moralne i społeczne, które odważnie podejmuje, prezentując wiernie naukę Kościoła.

Podsumowując można powiedzieć, że prezentowane kolejne dwa tomy *Siejby słowa* to nie tylko świadectwo ofiarnej, biskupiej posługi duszpastersko-homiletycznej autora, ale także rzetelny, bardzo potrzebny materiał i znacząca pomoc dla kapłanów duszpasterzy, kaznodziejów głoszących słowo Boże, katechetów oraz alumnów przygotowujących się do kapłaństwa.

ks. Zdzisław Pawlak

Włocławski słownik biograficzny, red. S. Kunikowski, t. 7, Włocławek : Włocławskie Towarzystwo Naukowe 2018, 209 s. : fot.

Gdy Włocławskie Towarzystwo Naukowe z okazji 650. rocznicy II lokacji Włocławka, przypadającej w 1989 roku, postanowiło wydać publikację poświęconą ludziom szczególnie zasłużonym dla tego miasta, do redakcji wpłynęło 181 biogramów, z których do publikacji – *Zasłużeni dla Włocławka* (Włocławek 1991) – włączono tylko 106 biogramów. Pozostałe zostały przekazane do archiwum WTN jako zaczątek planowanego w dalszej przyszłości słownika biograficznego włocławian. Pomysł ten Włocławskie Towarzystwo Naukowe zaczęło realizować szesnaście lat temu, podejmując wreszcie w kwietniu 2003 r. decyzję o rozpoczęciu prac nad *Włocławskim słownikiem biograficznym*. Zaplanowano ambitnie, że będzie on zawierał około tysiąca haseł biograficznych, które zostaną pomieszczone w 7–8 tomach publikacji, wydawanej co rok po jednym tomie, w systemie „holenderskim”.